

Avdi QOŞQAR

ÖNÜMDƏ TUTQUN SƏHƏRLƏRDİ...

Qarşımda uçmağa yol var -
uçammıram, a dədəmin yurdu!
Qucağa o qədər bel var -
yana qanrılıb qollarım -
qucammıram, ay İsə dayımın qızı!..
Dərdin daşa dönüb çöküb qəlbimə...

Günəş canımı isidəmmir,
isidəmmir, a dağların qarı!
Sinəmi göynədən dəli harayım -
sallanır dərələrə sarı -
ilgimə əlim çatmır, a duman topası.

Önümdə tutqun səhərlərdi,
xeyirliyə açılm, a nur üzlü dan yeri...
Ruhumda kişnəyən kəhərlərdi,
aşıma qatılan zəhərlərdi -
udammıram, ay ölüm şərbətini içənlər!

Meydan şumluqdu - mən atlı,
A sonsuz bozqırlarda at oynadanlar!
Görünmür zülümün əzəli, sonu.
Mənəm - yüz qıfıllı qapı ayrıcı -
bütün qapılar üzümə bağlıdı,
açammıram, a qapı dalındakılar!

NƏ DƏRSƏN...

Göyemi çəkirim,
yerəmi girim -
yoxsa ilim-ilim itim, nə dersən?
Ay yerin sahibi, göyün soltanı,
“atalı-analı” yetim, nə dersən?

Sinəmi qabağa verib durummu?
qandalı, zənciri vurub qırımmı?
Al üzlü gündüzlər mənim yarımımı?
Qan üzlü səhərdə bitim, nə dersən?

Gedir top yarası, getmir söz dağı,
damır salxım-salxım, damır buz dağı.
Gülün ləçəyində mənəm göz dağı -
Şişliyə çəkilir mətin, nə dersən?

Düz kəhər atında,
şər öz altında.
Qamçı götürəydim -
gərək vaxtında,
Söz deyə bilənlər -
sükut taxtında,
boynu kəndirdəmi bütün, nə dersən?

Çoxumuz yox olduq, vay azımızdan,
Yollar qırov tutur ayazımızdan,
Sözümüz keçməyir boğazımızdan -
uyuşaq, qovuşaq çətin, nə deyirsən.

Bir oddan su içir, bu çərxi gərmiş?
həyat boş get-gəldi, yaşamaq vərmiş?
Dəyirman daşdır, fırlanır, dərdiş! -
Budandır, tökülür ətim, nə dersən?

03.09.2020

ÖMRÜM SƏNƏ FƏDA OLSUN

Ömrüm sənə fəda olsun -
dərdimin ortağı yarım!
Başım baxtı, evim taxtı!
Məni diri-diri qəbirə qoyma.
qıyma nəre çəksin ruhum gecələr...
qoyma ağrı-acı gətirsin bu dərd.
Toparla cismimi, ağrıya dov gəl,
yeddı qat soyuma yetərli bu dərd!

Canda tərər varsa, iradə varsa,
ağrı bütöv canın çuxası deyil,
ruhunu dik saxla, yıxası deyil...
Qılıncı - qınından çıxası deyil...
qıjqovdu səssizcə axası deyil
“Çoban aldı” - yağası deyil,
Od tutan Əslinin yaxası deyil
Cəhənnəm odundan betərdi bu dərd!
Bilirsən, hər şeydən bulanana suyam,
gümanım qalmayıb tüzə dən əkim!
Payız yeli əsir ömür dağımdan!
bir şair nə gözəl rəsmimi çəkib, -
“Dərd başımdan tutub, qəm ayağımdan”.
Nə yaman sört əsdi payız yelləri,
əzdi çiçəkləri, tökdü gülləri -
Qoyma ayaqlarda payəndaz olum,
qoyma adım gəzsin dildə-ağızda!
Qoyma döngələrdə dirənsin yolum -
həsrətim göyərən hər gələn yazda...
Onsuz da iynəylə gör qazıram, gör -
yaza bilmədiyim sətirdi bu dərd!

Məni uşaqların əlində qoyma,
içimi suvaran gözüm yaşdı...
Ana yetimliyi, xatın itkisi -
dünyanın ən ağır əhlət daşdı...
Qoyma daş ələnsin başıma göydən,
qoyma pambıq ömrüm odlara yansın!
Urək rahatlıq tapmırsa evdə -
yetimdi - lap başı ərşə dayansın!
Mənəm ərşə yetən başım, ağrıma!
Mənəm yaz gətirən qışım, ağrıma!
Tale payı kimi bəxtimə düşən, -
ürəyimi əzən daşım, ağrıma!

Necə daşıyaram bu yükü sənsiz,
bu varlıq çiyindəm düz yükü sənsiz.
düz yüküm, söz yüküm,

baş sal görüm,
necə ömür sürüm, sənsiz ürəklə?
necə çay yuxarı üzüm tərşinə?
tək necə çarpışım sözlə, çövrəklə?
Məxluq çay aşağı dolanıb gedir,
içim bu dünyaya calanıb gedir.
Gedir, cismim, canım talanıb gedir,
sən idin bu yolda önümü kəsən,
sən idin üstümdə yel kimi əsən.
Əsənim, kəsənim, canım, ağrıma,
ürəyim tutuşur, yanır, ağlama!
Baxıb üşüyürəm gücsüzlüyümə,
insana yenilməz güc verən haqdır,
Gözünkü qırıldı ağrı önündə -
cismim yavaş-yavaş oturacaqdı -
Gedib dirənəcək ölümə qədər,
bunları söyləmək bəlkə günahdır...
Şeytanamı uydud, şərəmi döndük,
qəzaya-qədərə yetirdi bu dərd.
Bu yaşda dərd-bəla gətirdi bu dərd,
Səni karvanlara qoşub apardı -
məni öz içində itirdi bu dərd.

SAGLAM TOXUM

Hayıf bizdə olan mərdlikdən, oğul,
bütün ətrafımız namərd yığnağı -
gah hiylə qururlar,

gah tor atırlar, -
kösöv qarışdırır, qırov atırlar...
Dünən də beləydi - yazıqlar bizə
bu gün də dünənin həmənlə təkrarı.
Yenə aldanırıq deyilən sözə,
yenə yağdırırlar tufanı, qarı...
işdə bir siyasət - deyib aqıllar,
öncədən yol-ərkan çəkilər hələ.
Yol da ayaqla tapdanar,
torpaq da kotanla əkilər...
ömür yolumuz kimi -

ağ torpağı qara eləyib, -
eninə, uzununa şumlamazlar!
Saf dən - mərd igid kimidir -
gərəkdir qədri bilinə,
qara torpağa əkilə,
dəmir küllüglə bellənə!

*Yoxsa toxumun qədrini
bilməyən əkinçinin
əli boş qalar,
İgidinin qədrini bilməyən tayfanın qucağı.

20.04.2021

***

Yer-göy qan iyi qoxuyur,
yovşandı, otdu, ay baba!
Qayası cadar-cadardı -
ürəyi çatdı - ay baba!

Susur, hönkürür, qorganır,
qana bulaşmış yorğanı,
Küt bir qılıncla doğranır -
qulunu, atı - ay baba!

Alt qatı üstünnən ağır,
palçıq kimi çevir, yoğur,
Olan canımızı soğur, -
Xümsü-zəkati - ay baba!
İpi doğranan yaydınız,
zülmet ördüyü aydınız,
bizlərə necə qıydınız? -
bu xarabatı, ay baba?

ADIN HEÇ YADDA QALMIR

Adım ada qalsın, adlara qalsın,
adım bir addı ki, yadında qala.
Nə çağırmaq olur,

nə dilə yatır -
nə də ki ürəyin çatında qalır,
Ad nə desən olar,
məl qalandı,
çox məl sahibi - ölüb talandı...
Ad deyil - gülləyə uçan ilandı -
Qıvrılıb qatarın altında qalır.
özümə oxşayıb - kələkötürdü -
çölünü içinə ötür-ötürdü,
Şərqi deyə-deyə duza gedirdi -
aşkara oxumaz - batında qalır.
İçinə basılı qalıb çiyini -
Nimdaş görkəmdəydi -

üstü-əyini,
Nə açar bir kəsə -
qəlb istəyini -
nə umar bir kəsin yadında qala!
Adam görkəminə baxıb söyünər,
dərəyə daş atar, dağa öyünər,
Əyninə torpaqdan paltar geyinər -
Torpağın yeddinci qatında qalar.

GETDİN, ALOVLARA QALADIN BİZİ

Getdin, alovlara qaladin bizi,
suvandı odamız həsrətlə, qəmlə...
bir az nizama sal -
gor evimizi, -
gəlirəm bir yaxşı ot çayı dəmlə!

Ruhun tanrıları daha yaxındı,
öyrən nə deyirlər gedib-qalannan?!
Sanırdım bu bizdən kənar axındı -
canım səksəkədə sən gedən annan!

Əcəl qarımızı döydü qış kimi,
hamıdan tez verdin əcələ yaxa!
Gördüm gözlərində həyat eşqini, -
Qoymurdun ruhunu bədənnən çıxı.

İlk dəfə anladım gücsüzlüyümü,
İlk dəfə gördüm ki, “mağmın bəndəyəm”.
O ki çırpınırdın ölüm qabağı
Mən elə indi də həmənlə gündəyəm!

Gün nədi, ay nədi, ilim beləcə, -
oynayır şimşəklə, oynayır odla.
Gəlim qabağında ölüm beləcə -
Ölüyə nə var ki, dirini ağla...

Nə ölü, nə diri öz yerindədi,
dəyişib günəşlə ulduzun yeri.
Ayrılıq quyusu çox dərinədi,
uçdusa qayıtmaz bir daha geri.

...Üstünə qoyulan sinə daşdı,
pərdə tək çəkilib sanki torpağa.
Səni bəşər bilib, sevib yaşadım,
bir müsəlman kimi qoydum torpağa.

Uddu qara torpaq tale ilkimi,
Allaha, fələyə kəsildim asi!
Sona çatan ömür tanrı yazandı,
mənəm əlimdədi -
bundan sonrası.

Sarılıb budaqdan ayrılıb yarpaq
sən erkən qopardın ömür tağını.
Sənə qucaq açdı anamız torpaq,
çətin mənimbiki - haranı seçim?
hansı xarabanın künc-bucağını...

SEÇİLMİR

Ölüm-can davasıydı bu,
burda kölə-şah seçilmir.
Bıçaq kürəyə saplanır -
Çaşdın, aman-ah seçilmir.

Gözü qızmış buğa kimi,
Meydan boyu qovğa kimi,
Təpədən-dırnağa kimi -
Salavat, günah seçilmir.

Bədən yanır - can içində,
məxluq həyəcan içində,
İmperator qan içində -
şeytanla Allah seçilmir.

Həqiqət şərin altında,
Hikkə-şərəfət atında,
Roma bayrağı altında -
Göz yaşıyla, ah seçilmir.

Roma günü keçmiş qoca,
ölümə, qırğına baca.
Senat sığınmış günaha -
Kimə hesabat seçilmir...

2020.

TAPŞIRMA

Heç ruhum barışmadı,
göyünnən, yerinnən sənin...
Nə dost oldum, nə də düşmən -
Ölünən, dirinnən sənini!

Bu nə mizandı qurulu?
köhləni başdan yorulu...
Altun dağların yarılır -
içinnən, dərinən sənini.

Tək olana sarı gəldim,
bəsincə yüklədi dərdi -
nə sevgi, nə vəfa gördüm -
“Mövlannan, pirinnən” sənini.

Qoçun, ərənin ovlanır,
qanı yaralar hoylanır,
neçə əbləhin boylanır -
bətindən, tənindən sənini.

30. .2020.

OĞUZ BABAM, OĞUZ YURDUM

Möhtəşəmliyindən çox
ağrıların göynədir sinəmi.
Oğuz babam, Oğuz yurdum!
İnsan ağrı çəkəndə böyüyür,
ölümsüz olur - ağrıdan vurulan!
Ən böyük insan - ağrısı böyük olandı,
ən böyük dövlət - qanla qurulan!
ən urvatlı igid - sinəsindən vurulan...
Qandan-qadadan keçdi yolun,
nə qandan pəsindən, nə qadadan.
neçə qiyamata tuş gəldin.
Dərşələr kimi böyüdün,
nəhrlər kimi döldün,
iç oğuz, diş oğuz, daş oğuz oldun!
bölündün, paralandın -
yurd-yurd, oba-oba yaralandın...
sevgindən vuruldun,
mərdliyindən sındırıldı!
Ocaq, ocaq damğalandın, -
tonqal-tonqal yandırıldı!
için çölünə yaraşdıq,
çölün-için - dürlü-dürlü...
ərənlərin kimi dönməz,
Şahım, sultanım tək məğrur!
Oğuz babam, Oğuz yurdum...
At ağızlı oğulların
Köksün üstə meydan qurdu,
gündoğandan - günbatana
Karvan-karvan köçün bəlli,
gəlimli-gedimli dünya -
varın bəlli, heçin bəlli.
İzindən göyərən daşlar -
izini görünməz etdi,
baş keçib baş oldular,
ürəklərdə daş oldular...
baxışlarda yaş oldular...
yenə uca taxtıdasan -
Oğuz babam, Oğuz yurdum!